

ЮРИДИЧЕСКИЕ НАУКИ

УДК 342.766
ГРНТИ 10.17.24

Bud Orestes Andreevich,
adjunct of the Department of organization of scientific and educational training,
Kharkiv national University of internal affairs,
Kharkiv, Ukraine

PROBLEM ASPECTS OF ENSURING HUMAN RIGHTS IN THE ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE IN THE PROCESS OF APPLYING ADMINISTRATIVE AND PREVENTIVE POLICE MEASURES

Будь Орест Андрійович
ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
Харків, Україна

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРЕВЕНТИВНИХ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЗАХОДІВ

Summary. The article is devoted to the analysis of the scientific doctrine of the essence of the fundamental rights and freedoms of citizens in Ukraine, as well as the legal framework of their provision in the context of the implementation of police measures. Based on the provisions of the Law of Ukraine «On the National Police», the author defines the powers of the police and the grounds for applying administrative and preventive police measures on the example of the sphere of ensuring road safety. It is noted that a number of problems still remain in the legal plane, related to the lack of a clear administrative and legal mechanism for the application of individual preventive police measures, as well as clearly established duties of the persons in respect of whom these measures are applied, which leads to a violation of the rights and freedoms of citizens in police activities.

Анотация. Статья посвящена анализу научной доктрины о сущности основных прав и свобод граждан в Украине, правовых основ их обеспечения в контексте осуществления полицейских мер. На основании положений Закона Украины «О Национальной полиции» автором определены полномочия полиции и основания применения отдельных административно-превентивных полицейских мероприятий на примере сферы обеспечения безопасности дорожного движения. Отмечено, что в правовой плоскости все еще остается целый ряд проблем, связанных с отсутствием четкого административно-правового механизма применения превентивных полицейских мер, а также детализации обязанностей лиц, в отношении которых эти меры применяются, что приводит к нарушению права граждан в деятельности полиции.

Анотація. Стаття присвячена аналізу наукової доктрини щодо сутності основних прав і свобод громадян в Україні, правових засад їх забезпечення в контексті здійснення поліцейських заходів. На підставі положень Закону України «Про Національну поліцію» автором визначені повноваження поліції та підстави застосування окремих адміністративно-превентивних поліцейських заходів на прикладі сфери забезпечення безпеки дорожнього руху. Зазначено, що в правовій площині все ще залишається цілий ряд проблем, пов'язаних з відсутністю чіткого адміністративно-правового механізму застосування окремих превентивних поліцейських заходів, а також чітко закріплених обов'язків осіб, щодо яких ці заходи застосовуються, що призводить до порушення права і свобод громадян в поліцейській діяльності.

Key words: *national police, human and civil rights, compliance, preventive police measures, administrative law.*

Ключевые слова: *Национальная полиция, права человека, превентивные полицейские меры, административное законодательство, соблюдение.*

Ключові слова: *Національна поліція, права людини і громадянина, дотримання, превентивні поліцейські заходи, адміністративне законодавство.*

Постановка проблеми. Конституція України вимагає від держави захищати права та свободи людини і громадянина, сприяти їх відновленню у разі їх порушення [1]. Відповідно, права і свободи людини перебувають у площині відносин «людина і правова держава», а отже, можуть бути обмежені виключно спеціально уповноваженими на те державними органами і лише на підставах і в порядку, визначених Конституцією і законами

України. У цьому аспекті Національна поліція України виступає однією з основних державних інституцій, яка наділена повноваженнями застосовувати адміністративно-правові поліцейські заходи превентивного і примусового характеру [2, с. 126].

У дослідженні, проведеному Експертним центром з прав людини у 2018 році у ряді регіонів України, вказано на суттєве зменшення чисельності

випадків застосування незаконних дій поліцейських, фактів їх неналежного поводження з різними верствами населення. Оціночна кількість таких порушень порівняно із 2014 роком, коли функціонувала ще міліція, зменшилася більше ніж удвічі: з 980 тис. (604.4 тис. під час затримання) до 409 тис. (157.3 тис. під час затримання). Так само зменшилась і оціночна кількість постраждалих осіб від незаконних дій поліцейських – від 113 тис. до майже 63 тис. за рік [3]. Нажаль, усі позитивні здобутки визнаються заслугою розвиненої в Україні системи надання безоплатної правової допомоги, а не завдяки рівню професіоналізму нової поліції. Зважаючи на це, більшість порушень прав і свобод людини, котрі відзначаються правозахисниками, стосуються випадків зупинок патрульними поліцейськими транспортного засобу без законних підстав, незаконного застосування спеціальних засобів і фізичної сили при адміністративному затриманні та доставленні до відділів поліції осіб, підозрюваних у вчиненні правопорушень, катувань і жорстокого поводження з затриманими. Такі випадки не лише негативно впливають на ефективність поліцейської діяльності, але є наслідком зниження рівня довіри населення до Національної поліції. А це вже серйозна проблема суспільства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Проблемам правового захисту прав людини в рамках діяльності органів охорони правопорядку приділяли увагу у своїх наукових працях О.М. Бандурка, С.М. Гусаров, А.Т. Комзюк, І.О. Ієрусалімова, Я.В. Лазур, О.В. Негодченко, Е.О. Олефіренко, О.Ю. Салманова, Б.І. Стахура, О.І. Наливайко, П.М. Рабінович та інші вчені. Проте, з прийняттям Закону України «Про Національну поліцію» та ряду підзаконних нормативних актів, наявною є проблема недосконалості діючого адміністративного законодавства в питанні реальної реалізації механізму дотримання прав, свобод і законних інтересів людини та громадянина в практичній діяльності поліції, насамперед, при застосуванні поліцейськими адміністративно-превентивних заходів впливу на поведінку людини. Особливу актуальність та важливість глибокого наукового дослідження це питання набуло у зв'язку із обранням орієнтиром поліцейської діяльності рівень довіри населення, належний захист прав і законних інтересів людини.

Метою статті є аналіз наукових доктрин та нормативно-правових актів України, якими врегульовано порядок застосування адміністративно-превентивних поліцейських заходів задля окреслення напрямків удосконалення правового механізму забезпечення прав і законних інтересів громадян в діяльності Національної поліції України в умовах сьогодення.

Основна частина. Встановлені Конституцією України права та свободи людини і громадянина, їх реальність, гарантованість і захист відтворюють не тільки юридичний статус особи у суспільстві, але й суть демократичної держави. Саме з цієї позиції вони повністю узгоджуються з відповідними міжнародними актами, ратифікованими

Верховною Радою України. Так, спираючись на ч. 2 ст. 29 Загальної декларації прав людини, під час реалізації своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки тих обмежень, які встановлено законом і виключно з метою забезпечення належного визнання й поваги прав і свобод інших, забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві. Виходячи зі змісту ст. 6 Закону України «Про Національну поліцію», поліція у своїй діяльності керується принципом верховенства права, відповідно до якого людина, її права і свободи визнаються найвищими цінностями й визначають зміст і спрямованість діяльності держави. При цьому, ключовим є положення (ст. 7 Закону), згідно з яким під час виконання своїх завдань поліція забезпечує дотримання прав і свобод людини, а їх обмеження допускається за нагальної необхідності і в обсязі, необхідному для виконання завдань поліції. Важливим є і те, що поліцейським за будь-яких обставин заборонено сприяти, здійснювати, підбурювати або терпимо ставитися до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження чи покарання. У разі виявлення таких дій кожен поліцейський зобов'язаний негайно вжити всіх можливих заходів щодо їх припинення та обов'язково доповісти безпосередньому керівнику про факти катування і наміри їх застосування [4]. Враховуючи це, працівнику поліції при застосуванні заходів примусового та превентивного характеру слід пам'ятати, що права і свободи людини носять імперативний характер. Тобто, права людини, отримавши своє закріплення у правових нормах, прописують тим самим чіткі варіанти поведінки, стають формально визначеним правилом, обов'язковим для всіх, юридично гарантованим відповідним механізмом забезпечення і процедурою їх захисту [5, с. 109].

Слід зазначити, що у правовій системі кожної держави існує власний механізм правового захисту прав людини. На думку В. Полуховича, адміністративно-правовий захист законних прав, свобод та інтересів особи і громадянина являє собою сукупність застосовуваних в адміністративному порядку юридичних засобів, спрямованих на здійснення уповноваженими на те органами (посадовими особами), особами і громадянами відповідних процесуальних дій, які спрямовані на припинення незаконного посягання на права, свободу та інтереси громадян; ліквідацію будь-яких перешкод, що виникають при їх здійсненні; визнання або підтвердження, поновлення та примусове виконання прав, невиконаних або неналежним чином виконаних обов'язків з притягненням винної особи до відповідальності [6, с. 42-43]. З точки зору І.О. Ієрусалімова адміністративно-правовий захист прав, свобод та інтересів людини і громадянина слід розуміти як систему засобів, які є елементами, складовими впливу цієї галузі права на суспільні відносини та встановлювані її нормами гарантії реалізації цих прав (поновлення прав і свобод

громадян в органах виконавчої влади і органах суду, захист за допомогою інституту адміністративної відповідальності) [7, с. 91].

Відмітимо, що належне адміністративно-правове забезпечення прав громадян передбачає: визначення персоніфікованих представників державної влади, відповідальних за забезпечення умов для реалізації прав і свобод; закріплення конкретних обов'язків органів і посадових осіб публічної адміністрації, які відповідають за захист прав і свобод громадян; встановлення конкретних адміністративних процедур, які визначають порядок виконання відповідними суб'єктами управління своїх обов'язків у відносинах з громадянами; посилення відповідальності органів і посадових осіб за невиконання або неналежне виконання ними своїх обов'язків, що призвело до порушення прав і свобод громадян [8, с. 123].

Отже, адміністративно-правовий захист прав людини визначимо як сукупність способів, прийомів і процесуальних дій, встановлених у законному порядку, за допомогою яких здійснюється відновлення порушеного права особи. Механізм реалізації та захисту прав громадян вміщує у собі ті складові елементи, що забезпечують учасникам правовідносин здатність набувати, реалізовувати та захищати свої права, при цьому такі правові процеси відбуваються у контексті загального правового регулювання суспільних відносин. Тобто, механізм правового регулювання є правовою базою для вироблення правових засобів і способів реалізації та захисту учасниками правовідносин своїх прав, свобод та інтересів [9].

Між тим Я.В. Лазур зазначає, що механізм забезпечення прав і свобод громадянина уособлює комплекс взаємодіючих елементів, які надають належні юридичні і фактичні можливості для повноцінного здійснення кожним своїх прав і свобод. Такими структурними елементами є: норми права; юридичні передумови забезпечення прав і свобод; нормативно-правові засоби забезпечення прав і свобод (юридичні гарантії); загальносоціальні умови забезпечення, охорони і захисту прав і свобод особи [10, с.13].

Фактично, адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод громадян являє собою спосіб організації відповідної поліцейської діяльності, та наділення уповноважених представників правоохоронного органу необхідним обсягом прав і обов'язків. Відповідно, адміністративно-правове забезпечення прав громадян в діяльності органів Національної поліції маємо розглядати як здійснюване державою впорядкування за допомогою адміністративно-правових норм у сукупності із адміністративно-правовими засобами суспільних відносин з метою юридичного закріплення, охорони, реалізації і розвитку права громадян. Як стверджують О.О. Небрат та В.П. Яценко адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод громадян органами Національної поліції – це система адміністративно-правових засобів, що спрямовані на врегулювання суспільних відносин, що існують

у партнерській взаємодії громадян та органів Національної поліції [11, с. 95-96]. А в якості системо-утворюючих компонентів механізму правового забезпечення прав і свобод особистості виступає також правова культура, правосвідомість, законність та стан правопорядку в державі. Цілком зрозуміло, що незважаючи на існування загальної структури елементів, що формують адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини та громадянина, варто виділяти і внутрішню структуру адміністративно-правового механізму захисту прав та інтересів фізичних і юридичних осіб, а саме нормативний, інституційний, адміністративно-процедурний і адміністративно-правозастосовчий рівні, що забезпечують невідним суб'єктам адміністративного права єдині принципи у реалізації ними своїх прав, свобод та інтересів, а також покладення з цією метою відповідних обов'язків на суб'єктів владних повноважень [9].

Поліція для виконання покладених на неї завдань має вживати заходів реагування на правопорушення, які визначені Кодексом України про адміністративні правопорушення – як заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, а ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» чітко закріплює превентивні поліцейські заходи [4]. Поліцейські заходи використовуються у публічному управлінні для охорони суспільних відносин, що виникають у окремих сферах публічної діяльності, а механізм правового регулювання застосування поліцейських заходів встановлює підстави й порядок застосування превентивних та примусових заходів [12]. При цьому важливо розуміти, що превентивний поліцейський захід застосовується виключно для виконання повноважень поліції і має бути законним, необхідним, пропорційним і ефективним. Звернемо увагу на той факт, що здійснення поліцейського заходу, що обмежує права та свободи людини має бути негайно припинене, якщо мета застосування таких заходів досягнута або немає необхідності подальшого їх застосування [2, с. 89].

В цьому плані слід звернути увагу, що у 2016 році створено Управління забезпечення прав людини Національної поліції. Це Управління складається з двох відділів – спеціальних установ та прав людини. Відділ прав людини виконує такі функції як: моніторинг стану дотримання прав людини в діяльності органів і підрозділів, які підпорядковуються Національній поліції, виявляє та у межах компетенції вирішує проблеми, що виникають під час взаємодії поліції та населення, а по-друге, здійснює організаційне та нормативно-методичне забезпечення роботи органів та підрозділів поліції з питань дотримання прав затриманих і взятих під варту осіб під час їх тримання в ізоляторах тимчасового тримання та конвоювання, контролює роботу спеціальних установ та конвойних підрозділів. Працівники відділу прав людини мають проводити службові розслідування випадків порушень прав людини

працівниками поліції, оперативно інформувати Управління забезпечення прав людини Національній поліції України про випадки резонансних подій, пов'язаних з порушенням прав людини і основоположних свобод в діяльності органів і підрозділів, підпорядкованих Національній поліції, організувати та проводити навчально-освітні заходи для працівників органів і підрозділів поліції з питань забезпечення прав людини і основоположних свобод, розглядати звернення громадян з питань, пов'язаних з порушенням прав людини в діяльності органів і підрозділів Національної поліції, вести прийом громадян, у тому числі виїзні прийоми.

Крім того, згідно з наказом МВС України від 13.05.2017 року №386 «Про затвердження Положення про Управління моніторингу дотримання прав людини Міністерства внутрішніх справ України» [13] завданнями Управління моніторингу дотримання прав людини є: 1) здійснення в межах компетенції контролю за дотриманням прав людини в діяльності МВС та центральних органів виконавчої влади (надалі – ЦОВВ); 2) моніторинг, вивчення та аналіз проблемних питань, пов'язаних з порушенням прав людини в діяльності МВС і ЦОВВ, надання керівництву МВС пропозицій щодо їх розв'язання; 3) внесення керівництву МВС пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правових актів МВС стосовно забезпечення прав і свобод людини відповідно до вимог міжнародних і національних нормативних актів із забезпечення прав людини та рішень Європейського суду з прав людини; 4) забезпечення взаємодії МВС з ЦОВВ та іншими органами державної влади, міжнародними та національними неурядовими організаціями із забезпечення прав людини.

Національна поліція в Україні має діяти виключно на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією та законами України, а обмеження щодо прав і свобод громадян мають виступати в якості необхідних умов діяльності поліції саме для забезпечення дотримання прав і свобод людини і відповідно несуть загрозу їх обмеження з боку поліцейських. При цьому поліцейський захід превентивного характеру обмежує певні права і свободи людини та застосовується поліцейськими відповідно до статті 30 Закону України «Про Національну поліцію» при забезпеченні використання покладених на поліцію повноважень [4].

Слід відзначити, що не зважаючи на визначення чіткого переліку превентивних поліцейських заходів, на практиці часто виникає ряд проблем щодо реалізації окремих їх видів. Розглянемо конкретну життєву ситуацію. За приклад візьмемо застосування такого превентивного заходу як перевірка документів під час зупинки транспортного засобу працівниками поліції. Недовіра водіїв до патрульних поліцейських є розповсюдженим явищем, яке додатково стимулюється популярними відеороликами водіїв-провокаторів, в яких вони нерідко показують спільноті наскільки

некомпетентними є сучасні правоохоронці. Проте так само часто водії і слухати не хочуть поліцейського, який їх зупинив, і відразу ж починають нападати на нього словесно, а іноді й фізично. І так, чи має право поліцейський зупинити транспортний засіб для перевірки документів водія?

Статтю 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та їх посадові особи **зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.** У Законі України «Про Національну поліцію» чітко визначені підстави, межі та спосіб обмеження вільного пересування громадян. У статті 35 Закону встановлено, що **поліцейський може зупинити транспортні засоби, поінформувавши водія про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу з детальним описом підстави зупинки, у разі:** 1) якщо водій порушив Правила дорожнього руху; 2) якщо є очевидні ознаки, що свідчать про технічну несправність транспортного засобу; 3) якщо є інформація, що свідчить про причетність водія або пасажирів транспортного засобу до вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, або якщо є інформація, що свідчить про те, що транспортний засіб чи вантаж можуть бути об'єктом чи знаряддям учинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення; 4) якщо транспортний засіб перебуває в розшуку; 5) якщо необхідно здійснити опитування водія чи пасажирів про обставини вчинення дорожньо-транспортної пригоди, кримінального чи адміністративного правопорушення, свідками якого вони є або могли бути; 6) якщо необхідно залучити водія транспортного засобу до надання допомоги іншим учасникам дорожнього руху або поліцейським або як свідка під час оформлення протоколів про адміністративні правопорушення чи матеріалів дорожньо-транспортних пригод; 7) якщо уповноважений орган державної влади прийняв рішення про обмеження чи заборону руху; 8) якщо спосіб закріплення вантажу на транспортному засобі створює небезпеку для інших учасників дорожнього руху; 9) порушення порядку визначення і використання на транспортному засобі спеціальних світлових або звукових сигнальних пристроїв [4]. При цьому у сфері безпеки дорожнього руху Національна поліція уповноважена здійснювати контроль, зокрема шляхом застосування технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, а також застосування поверхневої перевірки транспортного засобу.

Якщо ж наведені у статті 35 Закону України «Про Національну поліцію» підстави для зупинки транспортного засобу відсутні, то, звичайно, такі дії **поліцейського (зупинка) без дотримання вимог діючого законодавства, є незаконними.** Звернемо увагу, що даний Закон покладає на поліцейського

обов'язок поінформувати особу про конкретну причину зупинення ним транспортного засобу із детальним описом підстави зупинки. **Відповідно, для того щоб поліцейський мав законне право здійснити перевірку документів, спочатку він повинен мати законне право зупинки транспортного засобу у чітко регламентованих законом випадках. В іншому випадку це буде порушенням прав громадян.** Крім того, для працівників поліції діє свій «моральний кодекс» – це Правила етичної поведінки поліцейських, які затверджені наказом МВС України від 09.11.2016 за № 1179. У цих Правилах передбачено, що під час виконання службових обов'язків поліцейський повинен: поважати і не порушувати права та свободи людини; у кожному окремому випадку обирати той захід з-поміж заходів, передбачених законодавством України, застосування якого призведе до настання найменш негативних наслідків; поводитися стримано, доброзичливо, відкрито, уважно і ввічливо, викликаючи в населення повагу до поліції і готовність співпрацювати; контролювати свою поведінку, почуття та емоції, не дозволяючи особистим симпатіям або антипатіям, неприязні, недоброму настрою або дружнім почуттям впливати на прийняття рішень та службову поведінку тощо [14]. Окремо в Кодексі поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку від 17 грудня 1979 року, який ухвалено в рамках ООН, містяться етичні норми поведінки для поліції та інших правоохоронних органів. В основі Кодексу є твердження проте, що особи, які здійснюють поліцейські функції, повинні поважати й захищати права людини [15, с. 71]. Тому якщо водій після зупинки не погоджується з працівником поліції, погрожує розправою та звільненням, і понад того, провокує патрульного, – поліцейський повинен дотримуватися гідної поведінки. В жодному разі поліцейський не повинен «вестися» на провокації, не вдаватися до грубості і образ, зберігати спокій та ввічливо спілкуватися з громадянами.

У підсумку важливо сформулювати, що Національній поліції в державі належить особлива роль у реалізації адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод людини та громадянина. При застосуванні поліцейських заходів важливо розуміти, що права людини, по перше, закріплені у правових нормах, що чітко прописують можливі варіанти поведінки поліцейських, а по друге – стають правилом, що гарантується відповідними механізмами забезпечення і процедурами захисту.

І не слід нівелювати можливість поліцейського в рамках встановленого правового поля самостійно приймати рішення про застосування поліцейських заходів. Тому сьогоднішня вимога від працівників поліції високого професіоналізму, морального і культурного рівня, досконалого знання норм не лише національних правових актів, а й міжнародних документів, що стосуються діяльності правоохоронних органів, і правильне їх застосування на практиці. Саме стан справ в сфері забезпечення прав і свобод людини та їх практична

реалізація в поліцейській діяльності є тими критеріями, за якими оцінюється рівень демократичного розвитку держави у світі. Важливо відмітити, що особа, право якої порушено, має вибір засобів захисту своїх інтересів: звернення зі скаргою до вищого органу чи посадової особи або звернення до суду у законному порядку. У цьому аспекті у підрозділах поліції має бути запроваджено спеціальне навчання поліцейських алгоритму забезпечення прав людини під час службової діяльності.

Висновки. Отже, незважаючи на те, що процес реформування Національної поліції має перманентний характер, але подальший розвиток правового механізму забезпечення прав і свобод людини має бути направлений на розробку чітких алгоритмів діяльності поліцейських при застосуванні ними заходів превентивного характеру. Враховуючи завдання Національної поліції, їх діяльність пов'язана, в першу чергу на запобігання вчинення правопорушень у різних сферах суспільного життя. Проте, в правовій площині все ще залишається цілий ряд проблем пов'язаних з відсутністю чіткого механізму застосування окремих превентивних заходів.

Крім того, в окремих випадках відсутність чітко закріплених обов'язків осіб щодо яких застосовуються превентивні поліцейські заходи, наприклад як в сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, призводить виникнення значної кількості конфліктних ситуацій. Безперечно, що подолання вказаної проблеми залежить не тільки від досконалості правового регулювання. В таких випадках велику роль відіграє не лише високий рівень професіоналізму поліцейських, але й людський фактор, вміння правильно оцінювати ситуацію, обираючи відповідний превентивний захід. Тому цілком логічним буде позиція щодо забезпечення якості відбору працівників поліції та здійснення постійного контролю за їх діяльністю з метою попередження порушень законодавства, прав і свобод громадян. Також в Україні необхідно забезпечити на належному рівні персональну ідентифікацію поліцейських, щоб уникнути ними перевищення меж дозволеного. Дуже часто поліцейські діють без жетонів, без розпізнавальних номерів, навіть без шевронів і без розпізнавальних знаків, особливо коли вони вдаються до застосування фізичної сили [16]. Важливими завданнями при підготовці (перепідготовці) поліцейських є зміцнення законності в діяльності поліції в процесі застосування поліцейських превентивних заходів, усвідомлення кожним поліцейським обов'язковості дотримання принципу пріоритетності прав людини при виконанні службових обов'язків, виховання ввічливого поводження до громадян. На нашу думку, це ті головні фактори, які не тільки сприяють зменшенню негативних випадків порушення прав людини в поліцейській діяльності, але які формують позитивний імідж поліції загалом.

Список літератури:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України «Законодавство України». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. комент. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, доц. В. В. Сокурєнка; [О. І. Безпалова, К. Ю. Мельник, О. О. Юхно та ін.; передм. В. В. Сокурєнка]. – Харків, 2016. – 408 с.
3. Неналежне поведіння в діяльності Національної поліції України: прояви, поширеність, причини. Аналітичний звіт за результатами дослідження [За загальною редакцією Юрія Белоусова]. – Рада Європи, 2018. – 90 с. URL: <https://rm.coe.int/ill-treatment-in-police-research-final/16807b4d21>
4. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. / Законодавство України. Веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
5. Комзюк М.А. Обмеження особистої свободи громадян за адміністративним правом // Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України: зб. Матеріалів наук.-практ. конф. (м. Харків, 15 квіт. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2015. – С.106-112.
6. Полюхович В. Адміністративно-правовий захист особи у відносинах з органами державної влади // Право України. – 2003. – № 5. – С. 41-46.
7. Іерусалімова І. О. Механізм адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини та громадянина: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Ірина Олександрівна Іерусалімова. – К., 2006. – 205 с.
8. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтєвський, О. Кузьменко та ін. Вид. 2-ге. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. – 520 с.
9. Муза О.В. Адміністративно-правовий механізм захисту прав, свобод та інтересів фізичних та юридичних осіб в Україні. URL: file:///C:/Users/Downloads/NZIZVRU_2014_6_9
10. Лазур Я.В. Специфіка адміністративно-правового механізму забезпечення прав і свобод людини у сфері публічного управління: засоби, форми та методи / Я.В. Лазур // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. Випуск 5, том 3. – С. 11-14.
11. Небрат О.О., Яценко В.П. Адміністративно-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини в діяльності Національної поліції / О.О. Небрат, В.П. Яценко. // Міжнародний науковий журнал «Верхвенство права». – 2017. – № 5. – С. 93-100.
12. Захаров Є.Ю. Реформування правоохоронних органів та права людини. Українська Гельсінська спілка захисників права від 09.03.2017. URL: <https://helsinki.org.ua/mvs-ta-prava-lyudyny-e-zaharov/>
13. Про затвердження Положення про Управління моніторингу дотримання прав людини Міністерства внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 13 травня 2017 р. № 386. / Офіційний веб-сайт МВС України. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS726.html
14. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських: Наказ МВС України від 09.11.2016 р. №1179 / Законодавство України. Веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>
15. Стахура Б. І. Роль органів державної влади у забезпеченні прав людини і громадянина в демократичному суспільстві: теоретико-правовий вимір: дис. на здобуття наукового ступеня канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.01 / Богдан Ігорович Стахура; Міністерство внутрішніх справ України, Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів, 2016. – 180 с.
16. Права людини в діяльності української поліції – 2017. Загальний огляд / За заг. ред. Крапивіна Є. О. – К.: Софія-А, 2018 р. – 36 с.

Solovieva N.V.^{1,22}, Soloviev N.P.^{3,4}, Grishin M.O.^{4,5}

¹*Federal Service for Hydrometeorology and Environmental Monitoring (Roshydromet), 125993, Moscow, Novovagankovskiy per., 12 Russia*

²*Institute of Applied Geophysics, 129128, Moscow, st. Rostokinskaya, 9 Russia*

³*RUDN University, 117198, South-Western Administrative District, Moscow, st. Miklukho-Maclay, 6 Russia*

⁴*Joint Stock Company «NIPIGASPERERABOTKA» (JSC «NIPIGAS»), 117342, Moscow, st. Profsoyuznaya, 65, bldg. 1 Russia*

⁵*The Russian Presidential Academy of National Economy and Public Administration (The Presidential Academy, RANEP), 119571, Moscow, Vernadsky prospect, 82, building 1 Russia*

СОЗДАНИЕ УСТОЙЧИВОЙ И ЭФФЕКТИВНОЙ МОДЕЛИ ПРАВОВОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ В СФЕРЕ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ГОСУДАРСТВЕННОГО КОНТРОЛЯ (НАДЗОРА) КАК ОСНОВА ОБЕСПЕЧЕНИЯ ГИДРОМЕТЕОРОЛОГИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ